

Plastic Panda's. Over het opheffen van de natuur

Bas Haring, 2011. Nijgh & Van Ditmar, 240 pagina's, € 19,95. ISBN: 978 90 388 9467 6

In *Plastic Panda's* vraagt filosoof Bas Haring zich af wat de waarde is van biodiversiteit. Hij verwerpt de notie van intrinsieke waarde en gaat uit van het sentientisme: lijden is wat er toe doet. Individuele dieren kunnen lijden, soorten niet. Habitatdestructie en soortenverlies zijn onontkoombaar gegeven de bevolkingstoename, betoogt Haring. Laten we daar dan het beste van maken: “We zitten onszelf dwars met de plicht die we voelen om het bestaande te bewaren”.

Door menselijk handelen neemt de biodiversiteit drastisch af. Is dat erg? Veel mensen en organisaties menen van wel, zie bijvoorbeeld de breed gedragen campagnes van het WNF voor het behoud van de panda en de orang-oetan. Maar wat is de waarde van het behouden van een soort? Zou het uitmaken als een groot deel van de soorten zou uitsterven? Haring betoogt dat wij mensen heel goed kunnen overleven met minder biodiversiteit.

Er zijn verschillende argumenten voor behoud van biodiversiteit, zoals het stabiliteitsargument. Een ecosysteem met een hoge biodiversiteit zou stabiel zijn dan een ecosysteem met een lagere biodiversiteit. Dit is echter, volgens Haring, nergens aangetoond. Dan is er het argument dat het uitsterven van een soort een heel ecosysteem kan doen instorten. Ook daarvoor ziet Haring geen bewijs. Hij verwerpt de notie van intrinsieke waarde en gaat uit van het sentientisme: lijden is wat er toe doet. Individuele dieren kunnen lijden, soorten niet. Niet dat Haring ervoor pleit dat er maar diersoorten moeten/mogen uitsterven, maar gegeven de bevolkingstoename acht hij dat onontkoombaar. En als dat geen gevaar oplevert voor het voortbestaan van de mens, welke redenen zijn er dan voor het behoud van biodiversiteit? Haring noemt esthetische redenen. Een wereld met panda's (in het wild) zullen veel mensen mooier vinden dan een wereld zonder. Maar geldt dat ook voor de vele plant- en diersoorten die veel minder aantrekkelijk worden gevonden?

De harde realiteit is dat daar geen ruimte voor is zolang de bevolkingsgroei doorzet. Volgens Haring moeten we daar dan maar mee leren leven. “In een toekomstige, met verstand en mededogen vormgegeven wereld zullen er minder soorten leven dan in de wereld van nu. Maar ik zie niet in waarom dat een ramp zou zijn” (p. 223). “Ik maak me zorgen over klimaatverandering, de mondiale voedselvoorziening en de bio-industrie. Maar niet over soorten” (p. 228). En: “Uiteindelijk denk ik dat een wereld als een groot park wel kan. [...] Eigenlijk is zo'n groot park een nieuw ecosysteem. Een ecosysteem dat helemaal bij ons past. Er leven talloze planten en beesten – maar een stuk minder dan nu. Het levert ons voedsel, zuurstof, energie, bouwmaterialen en ruimte om te fietsen en te wandelen. Ons ecosysteem.” (p. 207)

Het probleem van deze redenering is dat onze generatie bepaalt in wat voor wereld toekomstige generaties terecht zullen komen. Nemen zij er genoeg mee dat panda's hooguit nog in dierentuinen te zien zijn? En hoe zit het met het milieubeleid of moeten we ons alleen nog maar druk maken over klimaatverandering, de mondiale voedselvoorziening en de bio-industrie? Park aarde, waarin de natuur is opgeheven, lijkt een schrale wereld te worden.

DR. FLORIS VAN DEN BERG DOCEERT
(MILIEU) FILOSOFIE AAN DE
UNIVERSITEIT UTRECHT